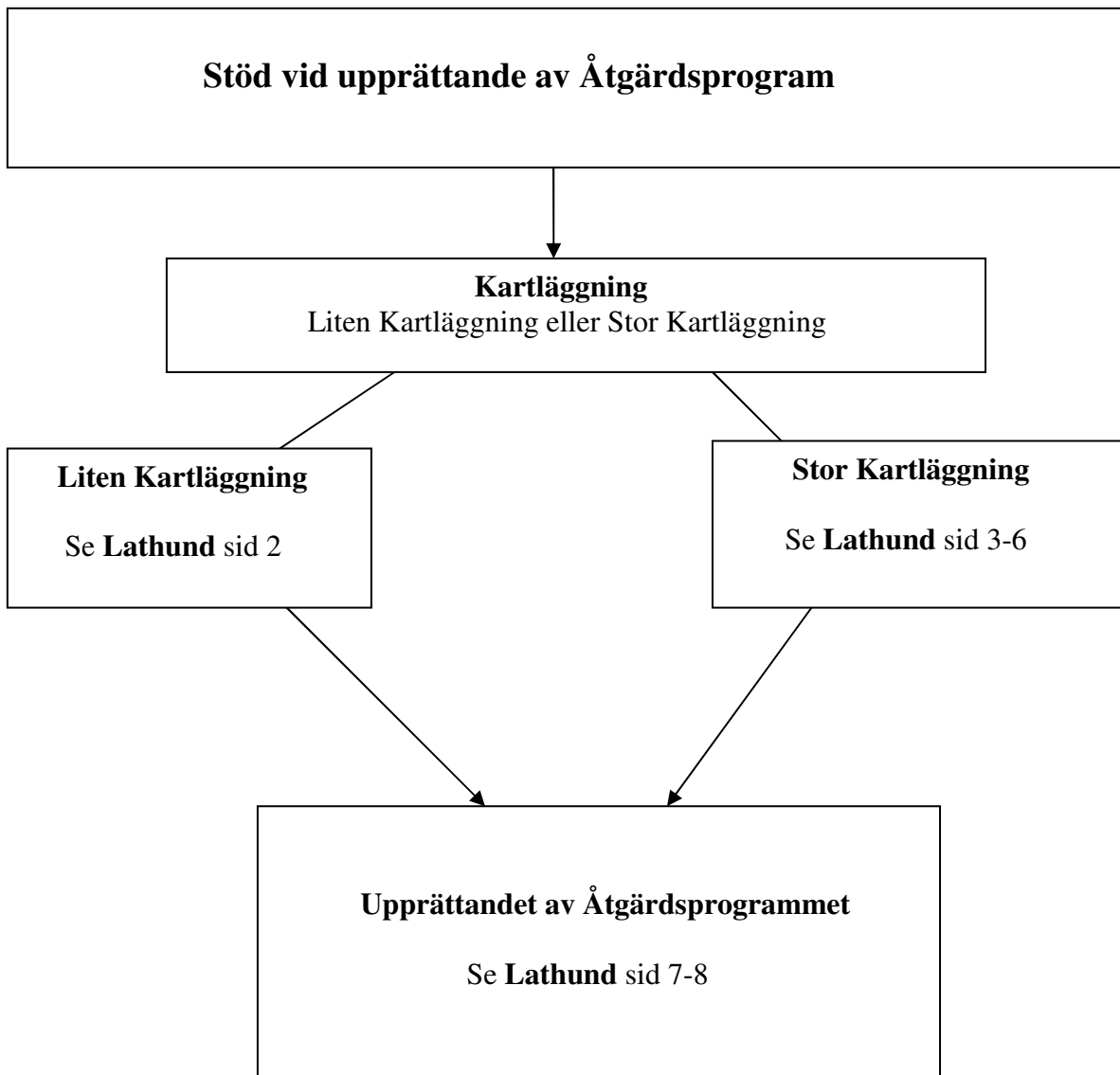

Stöd vid upprättande av

Åtgärdsprogram

Lathund

Använd de frågeställningar som passar ert behov.

Lathund för Liten Kartläggning

- Vad är det som är problemet?
- Hur vet jag/vi det?
- Analys

Räcker liten kartläggning gå vidare med frågeställningarna nedan.

Behövs djupare kartläggning ta hjälp av frågorna för Stor Kartläggning se sidan 12

Förslag på frågeställningar som kan användas inför upprättandet av Åtgärdsprogrammet

- Hur kan vi förbättra elevens möjligheter?
- Vad är det som skall göras?
- Vad är viktigast att börja med?
- Varför skall det göras?
- För vem gör vi det?
- På vilket sätt kommer eleven ha glädje av det?
- När ska insatserna genomföras?
- Vem ska göra det? Ansvara för det?
- Vem följer upp det som skall göras?
- När följs det upp?
- Hur delaktig är eleven?
- På vilket sätt är eleven delaktig?
- Har eleven själv några önskemål eller synpunkter på vad han/hon kan bli bättre på?
- Hur ser eleven på att man inför dessa åtgärder?
- Förstår eleven varför det är bra för honom/henne?
- Vilka konsekvenser kan åtgärderna få på lång och kort sikt?
- På vilket sätt är föräldrarna delaktiga?
- Hur arbetar vi för att öka förståelsen hos föräldrarna och för att de ska se värdet av åtgärderna?
- Hur delaktig är all personal kring eleven?
- Hur använder skolans arbetslag de resurser som står till förfogande?
- Hur kan arbetslagets arbetssätt och arbetsformer bäst tillgodose elevens behov?
- Kan man kanske uppnå större kompetens i arbetslaget? Hur då?
- Hur skall åtgärdsprogrammet användas i det dagliga arbetet kring eleven?

Lathund för Stor Kartläggning

Nuläget:

För att få en uppfattning om nuläget måste man börja med en Kartläggning av elevens skolsituation.

Samtal med annan personal utanför arbetslaget kan ge viktiga pusselbitar för att förstå elevens hela skolmiljö och livssituation:

Det kan vara andra lärare på skolan som träffar eleven. Det kan också vara viktigt att samtala med vaktmästare, bambapersonal, städpersonal och andra vuxna på skolan för att få en så hel bild som möjligt.

Kartläggningen

Målet med den pedagogiska kartläggningen är att öka förståelsen av elevens styrkor och svårigheter i relation till såväl elevens kunskaper, erfarenheter och behov, som till kunskapsmål, innehåll, stoff, arbetsformer och arbetssätt. Det är viktigt att både läroplanens och kursplanens mål är med som utgångspunkt vid kartläggningen.

Kartläggningen bör ske på olika nivåer:

Individnivå
Gruppenivå
Organisationsnivå

Individnivå:

Samtal mellan elev, förälder och skolans personal är av stor vikt för att kunna bringa förståelse för elevens upplevelse av skolsituationen och på så sätt kunna ringa in problemet.

Samtal med föräldrarna:

Förslag på frågor som kan vara till stöd vid samtal med föräldrarna.
Låt föräldrarna beskriva sitt barn och delge sina tankar och funderingar.

- Hur ser föräldrarna på sitt barns styrkor, förmågor och behov?
- Hur ser föräldrarna på det som händer?
- Hur hanterar ni det hemma?
- Hur ser familjens vardag ut?
- Vad vill föräldrarna att vi ska hjälpa till med?
- Hur kan vi tillsammans hjälpas åt?
- Hur skulle en gemensam målsättning se ut?

Samtal med eleven:

Förslag på frågor som kan vara till stöd vid samtal med elev.

- Hur upplever eleven själv sin situation?
- När fungerar det bra och när fungerar det mindre bra?
- Hur beskriver eleven själv sina styrkor och svårigheter?
- Vad gör du när du inte har lektion?
- Vilka är du tillsammans med?
- Hur går arbetet i de olika ämnena?
- Vad är du bra på?
- Vad är lätt – svårt?
- Vem hjälper dig när det är svårt?
- Vad tycker du om att göra?
- Vad vill du helst göra?
- Vad vill du ändra på?
- Hur vill du att det ska vara?
- Vad behöver du för att klar det?
- Vem kan hjälpa dig, tror du?
- Känner du dig sedd och omtyckt av lärarna och övrig personal?

Förslag på frågor som kan vara till stöd på **individnivå** i arbetslaget.

- Vad kan eleven nu?
- Vilka styrkor/svagheter har eleven?
- Hur kan eleven påverka sin lärandesituation?
- I vilka lärande situationer fungerar eleven bra/sämre?
- Finns det arbetsformer/arbetssätt som är mer kritiska eller mer stödjande för eleven?
- Hur samspelar barnet/eleven i strukturerade och ostrukturerade situationer? (raster, fritid, lektioner osv.)
- Hur fungerar eleven i valsituationer och vid förändringar?
- Hur reagerar eleven vid övergångssituationer?
- Hur är samspelet med andra elever?
- Hur är samspelet med vuxna?
- Vilka är de kritiska situationerna? Vad kan det bero på?
När upptäcktes de första gången?
- Självförtroende – Hur tar eleven sig an en uppgift? Utmaningar? Vågar försöka?
- Hur klarar eleven gruppinstruktioner?
- Hur fungerar impulskontrollen – självbehärsningen?
- Hur fungerar elevens uppmärksamhetsförmåga – fokusering?

Gruppnivå:

Förslag på frågor som kan vara till stöd på **gruppnivå**

- Hur kan eleven påverka sin lärandesituation?
- Hur är gruppen sammansatt?
- Hur bemöts eleven i gruppen och hur bemöter eleven gruppen/ kamraterna?
- Hur organiseras arbetet i gruppen?
- Vilken status och vilka relationer har eleven i gruppen?
- Vad utmärker klimatet i gruppen när det gäller språkkultur, genusfrågor och maktstruktur?
- Hur fungerar kommunikationen i gruppen?
- Vad utmärker situationer där elevens lärande fungerar?
- Vilken insikt har eleven om sin roll i gruppen?
- Vilken insikt har personalen om elevens svårigheter i grupp?

Organisationsnivå:

Förslag på frågor som kan vara till stöd på **organisationsnivå**

- Vilken skolkultur/ kod råder på skolan?
- Vilka grundläggande värderingar råder?

- Hur svarar skolans organisation mot elevens behov?
- Hur organiseras arbetet? Finns arbetsformer och arbetssätt som är mer kritiska eller mer stödjande för eleven t.ex. fri forskning rörande ett tema eller hur grupperar man eleverna?
- Vilket är det dominerande arbetssättet? Hur gör man med hemuppgifter /läxor?
- Vilken kompetens finns det i arbetslaget? Behövs handledning/utbildning?
- Vilka resurser finns i läromedel/ personal /lokaler?
- Hur fördelas resurserna? Använder man de resurser som finns i arbetslaget/skolan/utanför skolan?
- Hur ser vi på olikheter och hur möter vi olikheter?
- Är vi ett inkluderande arbetslag eller skola? Vad menar vi med inkludering?
- Hur bra beredskap finns det i arbetslaget och på skolan för att möta elevens behov?

Diagnoser och utredningar

Nationella prov och diagnoser är viktiga att ha med vid kartläggningen.

Vid behov komplettera eller ta del av andra tester och eventuella utredningar som till exempel:

- Pedagogiska diagnoser och tester
- Psykologisk utredning
- Medicinsk utredning
- Socialtjänstutredning

Analys:

Arbetslaget gör en analys av kartläggningen för att kunna fastställa vilka mål som man skall fokusera på - kompassriktningen som skall tas ut för att eleven skall ha möjlighet att nå läroplanens mål.

- Finns det arbetsformer, arbetssätt som är stödjande/mindre stödjande för eleven?
- Är skolans värderingar och attityder stödjande för eleven?
- Hur svarar skolans synsätt/förhållningssätt mot elevens behov?
- Vilka värderingar och attityder finns angående skolans uppdrag?
- Uppstår det någon konflikt mellan arbetslagets behov och elevens behov?
- Vilka olika uppfattningar finns inom arbetslaget när det gäller av kartläggningen?
- Hur svarar skolans organisation mot elevens behov?
- Hur använder arbetslaget de resurser som står till förfogande?

Förslag på frågeställningar som kan användas inför upprättandet av Åtgärdsprogrammet

- Hur kan vi förbättra elevens möjligheter?
- Vad är det som skall göras?
- Vad är viktigast att börja med?
- Varför skall det göras?
- För vem gör vi det?
- På vilket sätt kommer eleven ha glädje av det?
- När ska insatserna genomföras?
- Vem ska göra det? Ansvara för det?
- Vem följer upp det som skall göras?
- När följs det upp?
- Hur delaktig är eleven?
- På vilket sätt är eleven delaktig?
- Har eleven själv några önskemål eller synpunkter på vad han/hon kan bli bättre på?
- Hur ser eleven på att man inför dessa åtgärder?
- Förstår eleven varför det är bra för honom/henne?
- Vilka konsekvenser kan åtgärderna få på lång och kort sikt?
- På vilket sätt är föräldrarna delaktiga?
- Hur arbetar vi för att öka förståelsen hos föräldrarna och för att de ska se värdet av åtgärderna?
- Hur delaktig är all personal kring eleven?
- Hur använder skolans arbetslag de resurser som står till förfogande?
- Hur kan arbetslagets arbetssätt och arbetsformer bäst tillgodose elevens behov?
- Kan man kanske uppnå större kompetens i arbetslaget? Hur då?
- Hur skall åtgärdsprogrammet användas i det dagliga arbetet kring eleven?

Lathund för upprättande av Åtgärdsprogram

Utifrån kartläggning och analys upprättas ett åtgärdsprogram tillsammans med eleven, föräldrarna och pedagog/pedagoger i arbetslaget.

Åtgärdsprogrammets olika delar:

Mål:

Vad vill vi uppnå?

Åtgärder på organisationsnivå - Ansvarig

Åtgärder på gruppnivå - Ansvarig

Åtgärder på individnivå - Ansvarig

Målen som skrivs i åtgärdsprogrammet bör vara i linje med att eleven skall nå de övergripande målen i läroplanen/styrdokumentet.

Det är viktigt att målen är både kortsiktiga och långsiktiga. Ett långsiktigt mål kan vara något som man väljer att arbeta med under en hel termin. Det kortsiktiga målet däremot kanske man arbetar med i några veckor, för att sedan göra en utvärdering av hur det har fungerat. Det är viktigt att målen är konkreta så att alla inblandade kan förstå dem och sedan kunna utvärdera dem.

Målen behöver inte bara handla om kunskapsmål utan kan också vara sociala t.ex. åtgärder mot kränkningar.

Hur ska vi uppnå det? Vem ska göra vad?

Det skall i åtgärdsprogrammet framgå tydligt hur man tänker arbeta, vilka överenskommelser som gjorts och vem som ansvarar för vad.

Det är viktigt att beskriva så konkret som möjligt och med elevens egna ord/uttryck hur det ska gå till. Eleven kan vara medskrivare om möjligt så att språket blir på rätt nivå och insatserna blir förståliga. Det skall också ingå en tidsplan för insatserna.

Utvärdering:

När ska utvärderingen av åtgärderna ske?

Hur ska utvärderingen ske?

Vem ansvarar för att den sker?

Det är mycket individuellt hur ofta ett åtgärdsprogram behöver följas upp och utvärderas. Många gånger kan det ge bättre resultat att ha få konkreta delmål som följs upp var 14 dag eller 1 gång i månaden än att vänta till en hel termin gått. Det viktigaste är att utgå från elevens behov.

Uppföljning kan man göra i princip varje dag. Det kan vara bra att ha med sig åtgärdsprogrammet till lektionen och göra en notering på baksidan hur det går.

Återkopplingen till eleven är viktig för att få ett aktivt åtgärdsprogram. Det behöver inte ta mer än eller två minuter att prata med eleven. Eleven behöver uppmuntras och bekräftas för det som går bra.

Uppföljning:

Hur vi arbetar vidare utifrån utvärderingen av åtgärderna som vidtagits? Vad är nästa steg?

Underskrift: